

Himmeli

1/2025

Ruotsinsuomalainen seurakuntalehti
Sverigefinskt församlingsblad

Tukholman
suomalainen
kirkko 300 vuotta

—
Finska kyrkan i
Stockholm 300 år

Pallohuoneesta kirkoksi

Från bollhus till församlingskyrka s. 4–9

Ekumenian merkkivuosi 2025

Ekumeniska jubelåret 2025
s. 10–14

Ruotsin
kirkko

Kotiin

Vuonna 2007 julkaistiin elokuva ”Raja 1918”, joka perustuu Jörn Donnerin isän Kain kokemuksiin Suomen sisällissodassa vuonna 1918. Karjalan kannakselle ollaan luomassa rajaa uusien valtioiden Suomen ja Neuvosto-Venäjän välille. Ihmiset aavistavat, mitä idässä voi tapahtua, ja pakenevat länsinaapuriin.

Rajalla suomalaisten sotilaiden tehtävänä on päättää, kuka pääsee maahan. Suomenkieliset päästetään maahan; kotiinsa. Sisällissota on päättynyt, ja kaikki suomalaiset kootaan yhteen maahan.

Rajanylitykseen oikeuttavana tunnussanana käytetään sanaa ”kyllä”, jota vieraskielisen on mahdoton ääntää oikein. Näin ratkaistaan, kenellä on oikeus asua Suomessa.

Aivan samanlainen kertomus on Vanhan testamentin Tuomarien kirjassa. Tunnussana on ”shibboleth”. Jos sh-äänteen ääntää s-äänteenä, on vihollinen. Ystävä taas ääntää sen samoin kuin ruotsin sanassa ”sked” lidingöläisittäin äännettynä.

Historian saatossa meillä ihmisillä on ollut monia koteja: ihmisen alkukoti Afrikassa, suomalaisten alkukoti jossakin Uralvuorten länsipuolella, lapsuudenkoti, henkinen koti ja monia muita.

Tällä hetkellä keskustellaan siitä, missä Euroopan rajojen tulisi olla. Kenen koti Eurooppa on? Kuka on vihollinen ja kuka on ystävä?

Jos maailmaa tarkastellaan hallitsijan näkökulmasta, kaikki ovat enemmän tai vähemmän vihollisia. Kaikki taistelevat vallasta.

Mutta jos katsomme ympärillemme, näemme ihmisiä, jotka haluavat rauhaa ja turvallisen kodin.

Tämä Himmelin numero käsittelee kodin löytämistä. Kodin, jossa voimme olla turvassa, vaikka olemmekin erilaisia. Mutta kuinka löydämme kodin, kun maailmalla myllertää?

Jonatan Edlund

Hitta hem

År 2007 släpptes filmen ”Gränsen 1918”, som baserades på Jörn Donners far Kais upplevelser av inbördeskriget i Finland 1918. På karelska näset ska det upprättas en gräns mellan de nya staterna Finland och Sovjetunionen. Människor anar vad som ska hända i öst och flyr till grannen i väst.

Vid gränsen står finska soldater som ska avgöra vem som får komma in. De finskspråkiga får komma in i landet; de får komma hem. Inbördeskriget är slut och alla finländare ska samlas i ett land.

Lösenordet för att passera är uttalet av det finska ordet kyllä, omöjligt att uttala för den som har annat än finska som modersmål. Så avgörs det vem som har rätt att bo i Finland.

Precis samma berättelse finns i gamla testamentets Domarboken. Lösenordet är shibboleth. Om kombinationen sh uttalas som ett s, är du fiende. En vän uttalar ljudet som i det svenska ordet sked på lidingösmål.

Under historiens gång har vi människor haft många hem: den allra första människans urhem i Afrika, urfinskans hem någonstans väster om Uralbergen, barndomshemmet, mitt andliga hem och många flera hem.

Just diskuterar det om hur Europas gränser ska vara. Vems hem är Europa? Vem är fiende och vem är vän?

Om vi betraktar världen från en härskares synvinkel är alla mer eller mindre fiender. Alla kämpar om makten.

Om vi i stället ser oss omkring, är vi omgivna av dem som vill ha fred och ett tryggt hem.

Det här numret handlar om att hitta hem där vi kan vara trygga, trots att vi är olika. Men hur hittar vi hem, när världen är i rörelse?

Jonatan Edlund

Toimitus/Redaktion Himmeli
Ruotsin kirkon ruotsinsuomalainen seurakuntalehti. Sverigefinskt församlingsblad ges ut av Svenska kyrkan.

Toimituskunta/Redaktionsråd
Jonatan Edlund, Anna Hellström, Eeva-Liisa Kettunen, Manne Mali, Kristiina Ruuti, Anna Toivonen

Taitto/Grafisk form
New Normal

Omslag/Kansikuva
Lea Kiviniemi

Foto: Kelli McCintock/Unsplash

Käytämme QR-koodeja

Skannaa QR-koodi puhelimellasi tai tabletillasi. Näin pääset verkkosivulle, joka on liitetty artikkeliin.

Vi använder QR-koder

Skanna QR-koden med din mobil eller surfplatta, så kommer du till den webbsida som är kopplad till artikeln.

Kahdeksan sekuntia pelastaa maailman

"Maailma muuttuu, Eskoseni." Viime aikoina olen huomannut käyttäväni tätä Aleksis Kiven rustaamaa, 159 vuotta vanhaa sanontaa monissa eri yhteyksissä. Tänäpä tuntuu, että maailman muuttumisen vauhti on todella nopeaa ja ennalta-arvaamatonta. Pientä ihmistä hirvittää. Valtapolitiikan mannerlaatat liikkuvat. Ihmisiä luokitellaan pahoihin ja hyviin. Monien ihmisarvoa poljetaan.

Sosiaalietiikan professori **Jaana Hallamaa** on todennut, että pahan ytimessä on pyrkimys hävittää, tuhota, mitätöidä, latistaa ja lannistaa. Paha on usein nopeaa, se vaan livahtaa, mutta hyvyys tarvitsee aikaa. Hyvät asiat kuten rakentaminen, uudistaminen, vahvistaminen ja tukeminen edellyttävät kekseliäisyyttä ja vaivannäköä. Hyvyys vaatii aikaa.

Mitä minä pienenä ihmisenä voisin tehdä? Mikä olisi neuvoksi hieman isommillekin vallankäyttäjille?

Tarvitaan kuulemma vain kahdeksan sekuntia maailman parantamiseen, jos on uskomisen tunnettua ruotsalaista onnellisuusprofessoria **Micael Dahlénia**. Tuo aika riittää siihen, että voimme pysähtyä ymmärtämään toisen ihmisen ajatuksia, tunteita ja vointia – miksi hän teki tai sanoi jotain, mitä hän todella tarkoitti ja millaisia seurauksia sanoillamme ja kirjoituksillamme voi olla toisille. Näin maailma pelastuisi.

Me pelkäämme tuntematonta, erilaisuutta ja pidämme kiinni omista vankoista ajatuksistamme. Tahdomme, että kaikki ajattelisivat kuten me. Mutta silloin kun uskaltadumme kohtaamaan, kuuntelemaan ja ymmärtämään eri tavalla ajattelevaa, niin ehkä silloin syntyy jotakin hyvää ja rakentavaa. Maailma kiittää.

Maailma tarvitsee monimuotoisuutta. Taisi se olla Jumalankin tarkoitus, että jokainen kasvi, eläin ja ihminen on oma ainutlaatuinen yksilönsä erilaisena muttei eriarvoisena.

Millainen maailma olisikaan, jos emme heti reagoisi kuulemaamme avaamalla suutamme tai kirjoittamalla

huutomerkein sosiaalisessa mediassa. Kahdeksan sekuntia on muuten yllättävän pitkä aika. Siinä ehtii syömään makkarasämpylän.

Mitä minä pienenä ihmisenä voisin tehdä? Mikä olisi neuvoksi hieman isommillekin vallankäyttäjille?

Virolainen oopperalaulaja **Georg Ots** lauloi aikoinaan suomalaisessa slaavilaisvaikutteisessa laulussa: "Muuttuvat laulut vuosien mennessä, aika pois paljonkin vie. Muuttuuko ihminen ja mihin suuntaan? Voi viedä huomispäivän tie, jos luottaa uskaltaa, niin myöskin voittaa ja löytää uuden ihmisen. Onko niin: on paras eessä päin. Toivon näin mä mielessäin."

Paras on edessäpäin!

Manne Mali

Svensk version av texten finns på sida 15

Kuuntele laulu:
Lyssna på sången:

[Youtube](#)

Puhuminen auttaa

Palveleva puhelin on sinua varten. Voit soittaa, chattailla tai lähettää nettikirjeen.

svenskakyrkan.se/palvelevapuhelin

Att prata hjälper

Sverigefinska telefonjouren är öppen för samtal, chatt eller digitalt brev.

svenskakyrkan.se/sverigefinska-telefonjouren-papu

Foto: EolNava/Getty Images

Pallohuoneesta *kirkoksi*

Seisot Tukholman Linnanmäellä (Slottsbacken) ja annat katseesi kiertää 360 astetta, alkupisteenäsi Skeppsbron satamalaituri. Tälle laiturille suomalaiset ovat nousseet laivoistaan yli tuhannen vuoden ajan.

Kustaa III:n patsas Vanhassa kaupungissa

Näet Kustaa III:n patsaan. Siinä sormi osoittaa ylös, kohti aukiota ympäröiviä rakennuksia. Kustaa III:lla on ollut sormensa pelissä useinkin aukion rakennuksen kohdalla.

Seuraavaksi tulemme vaatimattoman, okranvärisen rakennuksen kohdalle. Se on ”kirkko keskellä pääkaupunkia”, Tukholman suomalainen kirkko.

Pallohuone oli myynnissä

Monet ovat olleet ne kirkkoherrat, jotka pian 500 vuoden aikana ovat suomalaista seurakuntaa palvelleet. Kirkkoherra Johannes Forsskåhl valmisti jo komministerinä vuosina 1723–1724 päätöstä oman kirkon hankkimiseksi suomalaiselle seurakunnalle. Tultuaan kirkkoherraksi vuonna 1725 hän ryhtyi heti toimeen, sillä hän tiesi, että Pieni Pallohuone (Lilla Bollhuset) Slottsbackenilla oli myytävänä.

Palloilu- ja teatterirakennus oli vuodelta 1653 ja hovin käytössä. Ajan muotipeli oli Jeu de paume -pallo, jonka kuningas Erik XIV oli tuonut Ranskasta Ruotsiin. Siinä lyötiin palloa vähän squashin tapaan seinältä seinälle ja verkon yli. Pallohuoneen seinät oli maalattu mustiksi, jotta valkea pallo erottuisi hyvin.

Slottsbackenilla oli tuolloin toinenkin pallohuone, joka purettiin vuonna 1792. Jos Pienestä Pallohuoneesta ei olisi tullut kirkkoa, niin ehkä sekin olisi purettu.

Kuningas Fredrik antoi 11. toukokuuta 1725 suostumuksensa Pienen Pallohuoneen myymiseksi Tukholman suomalaisen seurakunnan kirkoksi. Kuningas Fredrikin muotokuva löytyy kirkon eteläseinältä. Kirkkoa kutsuttiin aluksi myös Fredrikin kirkoksi. Kauppahinta pallohuoneesta oli 12 000 riikintaaleria, nykyrahaksi muutettuna noin 360 000 kr.

*Seuraavaksi tulemme vaatimattoman,
okranvärisen rakennuksen kohdalle.
Se on ”kirkko keskellä pääkaupunkia”,
Tukholman suomalainen kirkko.*

Kuninkaan yli-intendentti Göran Adelcrantz osoitti kiinnostusta suomalaista kirkkoa kohtaan ja hän ryhtyi suunnittelemaan pallohuoneen muuttamista kirkoksi. Nykyisin arvellaan, että kirkon alttariseinä on Göran Adelcrantzin käsialaa. Hänen kerrotaan tehneen kaiken ilman korvausta.

Hänen poikansa Carl Fredrik Adelcrantz seurasi isäänsä. Hän piirsi 20-vuotiaana nuorukaisena 1730-luvulla suomalaiseen kirkkoon lisärakennuksen ja kirkontornin. Nämä suunnitelmat eivät kuitenkaan koskaan toteutuneet.

*Monien lahjoitusten turvin kirkosta
syntyy vuosikymmenten kuluessa
sellainen kuin se tänään on.*

19. joulukuuta 1725

Kirkon sisustustyöt valmistuvat ja seurakunta pääsee vihdoinkin tulemaan sisälle omaan kirkkoonsa. Pienen Pallohuoneen ostamisesta on kulunut seitsemän kuukautta.

Joulukuun 19. päivänä, neljäntenä adventtisunnuntaina, pastor primarius Nicolaus Barchius vihki kirkon käyttöön. Tässä vaiheessa kirkon sisustus on vielä vaatimaton. Monien lahjoitusten turvin kirkosta syntyy vuosikymmenten kuluessa sellainen kuin se tänään on.

Suomalaisten ammattikuntien Riddarholmenin kirkkoon vuonna 1682 lahjoittama kattokruunu saatiin vihdoinkin valaisemaan ikiomaa kirkkoa. Sen paikka on lähinnä alttaria.

Detalj från takkronan som finska yrkeskårer donerade till Riddarholmskyrkan år 1682. Nu hänger den i Finska kyrkan närmast altare.

Foto: Erja Lempinen

Foto: Lars Lindgren/Ikon

Från Bollhus till församlingskyrka

Du står på Slottsbacken i Stockholm och låter blicken gå runt 360 grader, med Skeppsbrokajen som startpunkt. På den här kajen har finländare stigit i land från sina skepp i över tusen år.

Du ser statyn av Gustav III i Gamla stan. Hans finger pekar upp mot byggnaderna som omger platsen. Gustav III hade ett finger med i spelet när flera av byggnaderna på platsen uppfördes.

Därefter kommer vi till en anspråkslös, ockrafärgad byggnad. Det är "kyrkan i hjärtat av huvudstaden", Finska kyrkan i Stockholm.

Lilla bollhuset blir till kyrka

Många har kyrkoherdarna varit som i snart 500 år har tjänat den finska församlingen. Kyrkoherden Johannes Forsskåhl förberedde redan 1723–1724, då som komminister, ett beslut om att skaffa en egen kyrka till den finska församlingen. När han blev kyrkoherde 1725 tog han tag i saken med en gång, för han visste att Lilla Bollhuset vid Slottsbacken var till salu.

Den tidigare idrotts- och teaterlokalen hade uppförts 1653 och användes av hovet. På den tiden var bollsporten Jeu de paume ett populärt spel som kung Erik XIV hade tagit med sig från Frankrike. Spelet gick ut på att slå en boll från en vägg till en annan och över ett nät, ungefär som i squash. Bollhusets väggar var svarta för att den vita bollen skulle synas bättre.

På Slottsbacken fanns ytterligare ett bollhus, men det revs 1792. Om inte Lilla Bollhuset hade blivit en kyrka, hade det kanske också rivits.

Den 11 maj 1725 gav kung Fredrik sitt medgivande till att sälja Lilla Bollhuset till Finska församlingen i Stockholm för att bli dess kyrka. Ett porträtt av kung Fredrik finns i dag på kyrkans södra vägg och i början kallades kyrkan för Fredriks kyrka. Priset för bollhuset var 12 000 riksdaler, vilket motsvarar cirka 360 000 kronor i dagens penningvärde.

Därefter kommer vi till en anspråkslös, ockrafärgad byggnad. Det är "kyrkan i hjärtat av huvudstaden", Finska kyrkan i Stockholm.

Kungens överintendent Göran Adelcrantz visade intresse för Finska kyrkan och började planera en ombyggnad av bollhuset till kyrka. I dag anses kyrkans altarvägg vara Göran Adelcrantz verk. Det sågs att han gjorde hela arbetet utan att begära någon ersättning. Hans son Carl Fredrik Adelcrantz följde i sin fars fotspår. Som tjugoförårlig ritade han på 1730-talet en tillbyggnad och ett kyrktorn till kyrkan, men dessa planer förverkligades aldrig.

Slutförande och invigning

Kyrkans inredningsarbeten slutfördes sju månader efter köpet av Lilla Bollhuset. Den 19 december, på fjärde söndagen i advent, invigdes den av pastor primarius Nicolaus Barchius och församlingen kunde äntligen ta plats i sin egen kyrka. Då var interiören ännu anspråkslös. Tack vare talrika donationer fick kyrkan under årtiondenas lopp sin nuvarande prakt.

Berättelsen om Finska kyrkan i Stockholm fortsätter i nästa nummer av Himmeli.

Predikstolen i Stockholms finska kyrka. Foto: Erja Lempinen

Suomenkieliset jumalanpalvelukset alkoivat Tukholmassa

Tukholman suomalaisessa kirkossa ei ole kirkontornia, vaan katolla on risti, jonka vapaiden sakaroiden päissä on kullanväriset pallot. Ristin esikuva löytyy vanhimmasta Tukholmaa esittävästä taulusta. Vädersoltavlan kuvaa Tukholmassa vuonna 1535 havaittua harvinaista haloilmiötä. Taulu on Suurkirkossa kirkon oikeanpuoleisella seinällä.

Taulussa oikealla kohoaa Mustainveljesten eli dominiikaniluostarin kirkontorni, jonka

kirkonkellot ehkä kuuluttivat ensimmäisen suomenkielisen jumalanpalveluksen alkavaksi lokakuussa 1533. Tästä luostarikirkosta tuli ensimmäisen suomenkielisen jumalanpalveluksen kirkko ja Tukholman suomalaisen vähemmistön ensimmäinen omakielinen kokoontumispaikka.

Ensin Tukholmassa

Tukholman suomalainen seurakunta pitää syntymähetkenään seuraavaa päivää: 8. lokakuuta 1533. Silloin

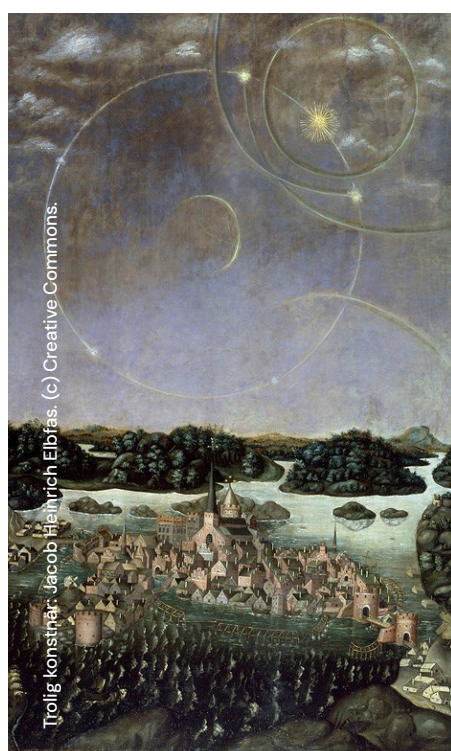
yksi uskonpuhdistuksen pääperiaatteista toteutui – suomesta tuli jumalanpalveluskieli. Se tapahtui tiettävästi ensin Tukholmassa. Sieltä uskonpuhdistus laajeni valtakunnan itäisiin osiin.

Tuolloin Tukholmassa puhuttiin kolmea kieltä: ruotsia, suomea ja saksaa. Saksalaiset hansakauppiat ja heidän maanmiehensä olivat kaupungin kermää. Suomalaiset olivat kaupungin palveluskuntaa, ahkerää, mutta vaatimatonta väkeä.

Kustaa Vaasa ja Juhana III suomalaisten tukijoina

Kustaa Vaasa suosi suomalaisia. Suomalaisen vähemmistön tukeminen söi saksalaisten asemaa, jota kuningas halusi näin heikentää. Kustaa Vaasa antoi kuitenkin purkaa suomalaisten käyttämän luostarikirkon vuonna 1547, koska se edisti hänen pyrkimyksiään. Uskonpuhdistuksessa katolisen kirkon omaisuus ryöstettiin kuninkaan ja hovin käyttöön.

Puretun jumalanpalveluskirkon jälkeen suomalaiset olivat vaille omaa kirkkoa vielä 30 vuotta. Suomalaisia suosi myös Kustaa Vaasan poika, Juhana III. Hänen avullaan suomalaiset saivat P. Gertrudin kiltatalon kirkokseen vuonna 1561. Kuningas itse avusti kiltatalon laajentamisessa kirkoksi. Vuodelta 1571 peräisin olevassa kirjeessä Juhana III antaa suomeksi ohjeita kiltatalon laajentamisesta suomalaisen seurakunnan käyttöön.

Trolig konstnär: Jacob Heinrich Elbräs. (c) Creative Commons.

Vädersoltavlan kuvaa Tukholmassa 20. huhtikuuta 1535 havaittua harvinaista haloilmiötä. Dominikaaniluostarin kirkontornin risti (maalauksessa oikealla) on suomalaisen kirkon katolla olevan ristin esikuva.

Vädersoltavlan föreställer en sällsynt haloeffekt som observerades i Stockholm den 20 april 1535. Korset på dominikanerklostrets kyrktorn (till höger i målningen) är en förebild för korset som finns på finska kyrkans tak i Stockholm.

Tukholman suomalaisessa kirkossa historialliset suomalaiset maakuntavaakunat ovat esillä. Varsinais-Suomen vaakuna on muistuttaa meitä Juhana III:sta, entisestä Turun linnan valtiaasta. Juhana-herttua sai vaakunaansa osan haarniskaa ja peitset. Ne toimivat tankoina lipuille, joissa sinisellä pohjalla on keltaiset ristit. Ruotsin lipun alkulähde löytyy siis Turusta.

Suomen kirjakielen synty

Tukholman suomalaiset olivat ensimmäiset, jotka saivat käyttöönsä suomenkielisiä kirjoja. Ne painettiin Amund Laurentsonin kirjapainossa. Entisen kirjapainon paikalla, osoitteessa Själagårdsgatan 13, on 1950-luvulla valmistunut vanhusten hoivakoti. Talon seinässä oleva kyltti kertoo ensimmäisten suomalaisten kirjojen painatuksesta.

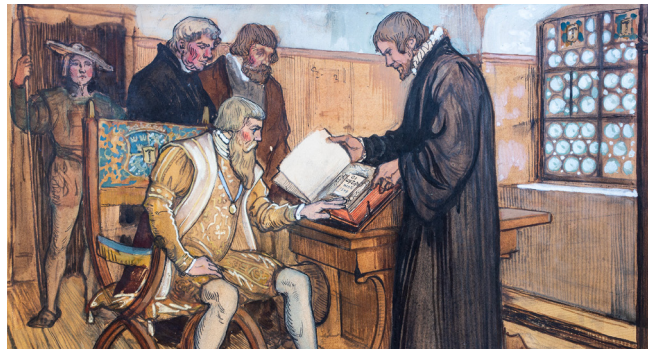
Tämä kirjapaino oli Ruotsin ainoa. Kuningas Kustaa Vaasa halusi varmistaa, ettei missään painettu julkaisuja, jotka olisivat kritisoineet kruunua ja kuningasta. Täällä painettiin ensimmäinen suomenkielinen kirja, ABC-kirja vuonna 1543 ja Rucouskiria 1544 ja viimein 1548 Se Usi Testamenti, ensimmäinen Uuden testamentin suomenkielinen laitos.

Ruotsin lippu alkoi muotoutua Juhana III:n vaakunasta Turussa.

Den svenska flaggan började ta form från Johan III:s vapen i Åbo.

Foto: Kristiina Ruuti

Mikael Agricola luovuttaa ensimmäisen suomenkielisen Uuden testamentin kuninkas Kustaa Vaasalle vuonna 1548. Albert Edelfeltin maalaus.

Mikael Agricola överlämnar den första finskspråkiga Nya testamentet till kung Gustav Vasa år 1548. Konstnär: Albert Edelfelt.

Edelfeltin maalaus

Suomalaisen seurakunnan kirkkoherran työhuoneessa on lahjoituksena saatu Albert Edelfeltin maalaama akvarelli. Se esittää tilannetta vuodelta 1548, jossa suomen kielen isä ja uskonpuhdistaja Mikael Agricola luovuttaa ensimmäisen suomenkielisen Uuden testamentin kuninkas Kustaa Vaasalle. Juhlavuoden kunniaksi seurakunta on teettänyt sarjan tarjottimia, joihin tuo maalaus on tallennettu.

Yksi kappale Se Usi Testamenti-kirjaa on edelleen suomalaisen seurakunnan hallussa. Joku väittää kirjan marginaalimerkintöjä itsensä Mikael Agricolan kirjoittamiksi.

Seuraavasta Himmeli-lehdestä voit lukea lisää Tukholman suomalaisen kirkon historiasta.

Pekka Turunen, rovasti

Himmeliin suomalaisen kirkon historiasta kirjoittaa rovasti Pekka Turunen, joka oli Tukholman suomalaisen seurakunnan kirkkoherra 1994–2004.

Om Finska kyrkans historia skriver prost h.c. Pekka Turunen som var församlingens kyrkoherde 1994–2004. Foto: Ida Malmberg

Rauhan taidetta

Suomalaisen seurakunnan kirkon 300 vuotisjuhlan yhteydessä järjestetään taidenäyttely. Ruotsinsuomalaisten kuvataiteilijoiden yhdistys Suomiart asettaa näytteille töitä, joiden teema on rauha.

Näyttelyn avajaiset on 15. kesäkuuta klo 13 ja näyttely on avoinna arkisin päiväsaikaan seurakunnan alasalissa elokuun puoleen väliin saakka.

Konst om fred

I samband med att Finska församlingens kyrka firar 300 år arrangeras en utställning där Suomiart – Sverigefinska bildkonstnärernas förening – ställer ut verk på temat fred.

Utställningen öppnas den 15 juni i församlingshuset där det är öppet vardagar dagtid till mitten av augusti.

Läs mer om SUOMIART:

suomiart.se

Kesäjuhlat juhlitaan Lunedetissa

26. elokuuta klo 10–14

Sinä olet sydämellisesti tervetullut juhlimaan kesäjuhlat Lunedetin kirkolla. Avajaiset alkavat klo 10.

Kahvitarjoilu, yhteislaulu, hartaus, grillaus, mөлkkypailu, veikkauskävely.

Vuoden uutinen

Ota mukaan taide, kuva tai valokuva näytettäväksi kirkossa.

Vi firar sommarmfest i Lunedet

26 augusti kl. 10–14

Du är hjärtligt välkommen till sommarfesten vid Lunedskyrkan.

Festen inleds med invigning kl. 10.

Kaffeservering, allsång, andakt grillning, mөлkkytävling, tipspromenad.

Årets nyhet

Ta med konst, bild eller fotografi att visa i kyrkan.

Kalenteri

Degerfors-Nysund

26.8. 10:00	Kesäjuhlat	Lunedetin kirkko
14.9. 12:00	Päämessu, kirkkokahvit	Degerforsin kirkko
30.9. 14:00	Elämän keskellä	Seurakuntakoti
12.10. 12:00	Päämessu, kirkkokahvit	Degerforsin kirkko
28.10. 14:00	Elämän keskellä	Seurakuntakoti
16.11. 12:00	Päämessu, kirkkokahvit	Degerforsin kirkko
25.11. 14:00	Elämän keskellä	Seurakuntakoti
16.12. 14:00	Elämän keskellä	Seurakuntakoti
16.12. 18:00	Kauneimmat joululaulut	Degerforsin kirkko
25.12. 11:30	Joulupäivänmessu	Degerforsin kirkko

Filipstad

26.8. 10:00	Kesäjuhlat	Lunedetin kirkko
30.8. 14:00	Päämessu, kirkkokahvit	Lesjöforsin kirkko
24.9. 13:00	Elämän keskellä	Lesjöforsin kirkko
11.10. 14:00	Päämessu, kirkkokahvit	Lesjöforsin kirkko
22.10. 13:00	Elämän keskellä	Lesjöforsin kirkko
26.11. 13:00	Elämän keskellä	Lesjöforsin kirkko
17.12. 18:00	Kauneimmat joululaulut	Lesjöforsin kirkko

Forshaga-Munkfors

26.8. 10:00	Kesäjuhlat	Lunedetin kirkko
13.12. 11:00	Kauneimmat joululaulut	Forshagan kirkko

Grums

5.10. 14:00	Päämessu, kirkkokahvit	Solbergin kirkko
13.12. 15:00	Kauneimmat joululaulut	Solbergin kirkko

Hammarö

14.12. 14:00	Kauneimmat joululaulut	Hammarön kirkko
--------------	------------------------	-----------------

Karlskoga

26.8. 10:00	Kesäjuhlat	Lunedetin kirkko
28.8. 14:00	Hyvän olon-piiri	Seurakuntakoti
31.8. 15:00	Päämessu, kirkkokahvit	Karlskogan kirkko
11.9. 14:00	Hyvän olon-piiri	Seurakuntakoti
15.9. 14:00	Kansanlähetyksen seurakunta	Seurakuntakoti
25.9. 14:00	Hyvän olon-piiri	Seurakuntakoti
28.9. 15:00	Päämessu, kirkkokahvit	Karlskogan kirkko
6.10. 13:00	Kahvihartaus	Suomiseura
9.10. 14:00	Hyvän olon-piiri	Seurakuntakoti
14.10. 18:00	Kansanlähetyksen seurakunta-konsertti	Seurakuntakoti
23.10.14:00	Hyvän olon-piiri	Seurakuntakoti
26.10.15:00	Päämessu, kirkkokahvit	Karlskogan kirkko
6.11. 14:00	Hyvän olon-piiri	Seurakuntakoti
10.11. 14:00	Kansanlähetyksen seurakunta	Seurakuntakoti
20.11. 14:00	Hyvän olon-piiri	Seurakuntakoti
30.11. 15:00	Päämessu, kirkkokahvit	Karlskogan kirkko
4.12. 14:00	Hyvän olon-piiri	Seurakuntakoti
6.12. 16:00	Itsenäisyyspäivänmessu	Karlskogan kirkko
18.12. 17:00	Kauneimmat joululaulut	Söderin kirkko
25.12. 9:00	Jouluaamunjumalanpalvelus	Karlskogan kirkko

Karlstad

2.9. 10:00	Hyvän olon-piiri	Västerstrandin kirkko
7.10. 10:00	Hyvän olon-piiri	Västerstrandin kirkko
11.11. 10:00	Hyvän olon-piiri	Västerstrandin kirkko
6.12. 12:00	Itsenäisyyspäivänmessu	Västerstrandin kirkko
19.12. 18:00	Kauneimmat joululaulut	Tuomiokirkko

Kristinehamn

26.8. 10:00	Kesäjuhlat	Lunedetin kirkko
27.9. 14:00	Päämessu, kirkkokahvit	Pyhän Olavin kappeli
15.11. 14:00	Päämessu, kirkkokahvit	Pyhän Olavin kappeli
21.12. 14:00	Kauneimmat joululaulut	Pyhän Olavin kappeli

Mellerud

Kodissa on keskustelu- ja lauluryhmejä. Haluatko olla mukana? Ota yhteyttä kirkkoherraan Lena Hildén, puh. 0730-54 0146.

Storfors

26.8. 10:00	Kesäjuhlat	Lunedetin kirkko
19.10. 15:00	Kaksikielinen messu	Storforsin kirkko
20.12.14:00	Kauneimmat joululaulut	Storforsin kirkko

Säffle

18.9. 13:00	Keskusteluryhmä	Seurakuntakoti
16.10. 13:00	Keskusteluryhmä	Seurakuntakoti
13.11. 13:00	Keskusteluryhmä	Seurakuntakoti
11.12. 13:00	Kauneimmat joululaulut	Seurakuntakoti

Kauneimmat joululaulut

11.12. 13:00	Säfflen seurakuntakoti
13.12. 11:00	Forshagan kirkko
13.12. 15:00	Solbergin kirkko, Grums
14.12. 14:00	Hammarön kirkko
16.12. 18:00	Degerforsin kirkko
17.12. 18:00	Lesjöforsin kirkko
18.12. 17:00	Söderin kirkko, Karlskoga
19.12. 18:00	Tuomiokirkko, Karlstad
20.12.14:00	Storforsin kirkko
21.12. 14:00	Pyhän Olavin kappeli, Kristinehaminan seurakuntakoti

Kalendern

Degerfors-Nysund

26/8 10:00	Sommarfest	Luneds kyrkan
14/9 12:00	Högmässa, kyrkkaffe	Degerfors kyrka
30/9 14:00	Mitt i livet	Församlingshemmet
12/10 12:00	Högmässa, kyrkkaffe	Degerfors kyrka
28/10 14:00	Mitt i livet	Församlingshemmet
16/11 12:00	Högmässa, kyrkkaffe	Degerfors kyrka
25/11 14:00	Mitt i livet	Församlingshemmet
16/12 14:00	Mitt i livet	Församlingshemmet
16/12 18:00	De vackraste julsångerna	Degerfors kyrka
25/12 11:30	Juldagsmessa	Degerfors kyrka

Filipstad

26/8 10:00	Sommarfest	Luneds kyrkan
30/8 14:00	Högmässa, kyrkkaffe	Lesjöfors kyrka
24/9 13:00	Mitt i livet	Lesjöfors kyrka
11/10 14:00	Högmässa, kyrkkaffe	Lesjöfors kyrka
22/10 13:00	Mitt i livet	Lesjöfors kyrka
26/11 13:00	Mitt i livet	Lesjöfors kyrka
17/12 18:00	Vackraste julsångerna	Lesjöfors kyrka

Forshaga-Munkfors

26/8 10:00	Sommarfest	Luneds kyrkan
13/12 11:00	De vackraste julsångerna	Forshaga kyrka

Grums

5/10 14:00	Högmässa, kyrkkaffe	Solbergskyrkan
13/12 15:00	De vackraste julsångerna	Solbergskyrkan

Hammarö

14/12 14:00	De vackraste julsångerna	Hammarö kyrka
-------------	--------------------------	---------------

Karlskoga

26/8 10:00	Sommarfest	Luneds kyrkan
28/8 14:00	Må bra grupp	Församlingshemmet
31/8 15:00	Högmässa, kyrkkaffe	Karlskoga kyrka
11/9 14:00	Må bra grupp	Församlingshemmet
15/9 14:00	Folkmissionen	Församlingshemmet
25/9 14:00	Må bra grupp	Församlingshemmet
28/9 15:00	Högmässa, kyrkkaffe	Karlskoga kyrka
6/10 13:00	Kaffeandakt	Finska föreningen
9/10 14:00	Må bra grupp	Församlingshemmet
14/10 18:00	Folkmissionen: konsert	Församlingshemmet
23/10 14:00	Må bra grupp	Församlingshemmet
26/10 15:00	Högmässa, kyrkkaffe	Karlskoga kyrka
6/11 14:00	Må bra grupp	Församlingshemmet
10/11 14:00	Folkmissionen	Församlingshemmet
20/11 14:00	Må bra grupp	Församlingshemmet
30/11 15:00	Högmässa, kyrkkaffe	Karlskoga kyrka
4/12 14:00	Må bra grupp	Församlingshemmet
6/12 16:00	Mässa på självständighetsdagen	Karlskoga kyrka
18/12 17:00	De vackraste julsångerna	Söderkyrkan
25/12 09:00	Julotta	Karlskoga kyrka

Karlstad

2/9 10:00	Må bra-grupp	Västerstrandskyrkan
7/10 10:00	Må bra-grupp	Västerstrandskyrkan
11/11 10:00	Må bra-grupp	Västerstrandskyrkan
6/12 12:00	Mässa på självständighetsdagen	Västerstrandskyrkan
19/12 18:00	De vackraste julsångerna	Domkyrkan

Kristinehamn

26/8 10:00	Sommarfest	Luneds kyrkan
27/9 14:00	Högmässa, kyrkkaffe	Sankt Olavs kapell
15/11 14:00	Högmässa, kyrkkaffe	Sankt Olavs kapell
21/12 14:00	De vackraste julsångerna	Sankt Olavs kapell

Mellerud

I hemmet har vi samtals- och sånggrupper. Vill du vara med? Ta kontakt med kyrkoherde Lena Hildén, tel. 0730-54 0146.

Storfors

26/8 10:00	Sommarfest	Luneds kyrkan
19/10 15:00	Tvåspråkig mässa	Storfors kyrka
20/12 14:00	De vackraste julsångerna	Storfors kyrka

Säffle

18/9 13:00	Samtalsgrupp	Församlingshemmet
16/10 13:00	Samtalsgrupp	Församlingshemmet
13/11 13:00	Samtalsgrupp	Församlingshemmet
11/12 13:00	De vackraste julsångerna	Församlingshemmet

De vackraste julsångerna

11/12 13:00	Säffle försam- lingshem
13/12 11:00	Forshaga kyrka
13/12 15:00	Solbergskyrkan, Grums
14/12 14:00	Hammarö kyrka
16/12 18:00	Degerfors kyrka
17/12 18:00	Lesjöfors kyrka
18/12 17:00	Söderkyrkan, Karlskoga
19/12 18:00	Domkyrkan, Karlstad
20/12 14:00	Storfors kyrka
21/12 14:00	Sankt Olavs kapell, Kristinehamns församlingshem

Suomenkieliset työntekijät *Finskspråkiga medarbetare*

Ia Ojala, seurakuntapedagogi / församlingspedagog
puh./tel. 054-14 15 14, s-posti/e-post ia.ojala@svenskakyrkan.se
Palvelee Karlstadin kirkkoherrakuntaa | betjänar Karlstads pastorat

Jonatan Edlund, pappi/präst
puh./tel. 0586-688 41, s-posti/e-post jonatan.edlund@svenskakyrkan.se
Palvelee Värmlannin seurakuntia | betjänar församlingarna i Värmland

Kaarina Danskain, diakoni/diakon
puh./tel. 0554-68 80 86, s-posti/e-post kaarina.danskain@svenskakyrkan.se
Palvelee Kilin kirkkoherrakuntaa | betjänar Kils pastorat

Lena Hildén, pappi/präst
puh./tel. 0730-54 01 46, s-posti/e-post lena.hilden@svenskakyrkan.se
Palvelee Dalsslannin seurakuntia | betjänar församlingarna i Dalsland

ei kuvaa
ingen bild

Susanna Karlsson,
seurakunta-assistentti/församlingsassistent
puh./tel. 0550-65859, s-posti/e-post susanna.karlsson@svenskakyrkan.se
Palvelee Storforsin seurakuntaa | betjänar Storfors församling

Lotta Okkonen, pappi/präst
Vuonna 2025 virkavapaana

Merja Piispanen, diakoni-assistentti/diakoniassistent
puh./tel. 0586-688 30, s-posti/e-post merja.piispanen@svenskakyrkan.se
Palvelee itä-Värmlannin seurakuntia | betjänar församlingarna i östra Värmland

Yhteystiedot *Kontaktinformation*

Seurakuntien kotisivut/Församlingarnas hemsidor

Karlstadin hiippakunta/Karlstads stift	svenskakyrkan.se/karlstadsstift/ruotsinsuomalainen-seurakuntatyo
Himmeli ja Tiedon lähde/Kunskapens källa	svenskakyrkan.se/karlstadsstift/tiedon-lahde---kunskapens-kalla
Ruotsin kirkon kansallinen kotisivu suomeksi	svenskakyrkan.se/suomeksi
Svenska kyrkans nationella hemsida	svenskakyrkan.se/finska

Seurakunta/församling puh./tel.

Degerfors-Nysund	0586-656 00
Filipstad	0590-187 50
Forshaga-Munkfors	054-87 55 00
Grums	0555-424 50
Hammarö	054-54 21 00
Karlskoga	0586-688 00
Karlstad	054-14 14 00
Kristinehamn	0550-879 00
Mellerud	0530-362 00
Storfors	0550-600 42
Säffle	0533-6913 00

kotisivu/hemsida

svenskakyrkan.se/degerfors-nysund
svenskakyrkan.se/filipstad
svenskakyrkan.se/forshaga-munkfors
svenskakyrkan.se/grums
svenskakyrkan.se/hammaro
svenskakyrkan.se/karlskoga
svenskakyrkan.se/karlstad
svenskakyrkan.se/kristinehamn
svenskakyrkan.se/mellerud
svenskakyrkan.se/storfors
svenskakyrkan.se/saffle

Här började de finskspråkiga gudstjänsterna

Foto: Lars Lindgren/Ikon

Finska kyrkan i Stockholm har inget kyrktorn, utan pryds i stället av ett kors på taket med gyllene bollar i spetsarna. Förebilden för detta kors finns i den äldsta målningen av Stockholm, Vädersoltavlan, som avbildar en sällsynt haloeffekt från år 1535. Tavlan hänger på högra väggen i Storkyrkan.

Till höger i målningen reser sig kyrktornet från Gråbrödraklostret, ett dominikankloster, vars kyrkklockor kanske kallade till den första finskspråkiga gudstjänsten i oktober 1533. Det var i denna klosterkyrka som den första finskspråkiga gudstjänsten hölls, och den blev den första mötesplatsen för den finska minoriteten i Stockholm.

Först i Stockholm

Finska församlingen i Stockholm räknar den 8 oktober 1533 som sin födelsedag. Då förverkligades en av reformationens grundprinciper – finskan blev ett gudstjänstspråk. Detta skedde troligen först i Stockholm. Därifrån spred sig reformationen vidare till rikets östra delar.

På den tiden talades tre språk i Stockholm: svenska, finska och tyska. De tyska hansaköpmännen och deras landsmän utgjorde stadens elit. Finländarna var tjänstefolk – flitiga, men anspråkslösa människor.

Gustav Vasa och Johan III – finländarnas stöd

Gustav Vasa favoriserade finländarna. Genom att stödja den finska minoriteten kunde kungen försvaga tyskarnas ställning. År 1547 lät Gustav Vasa dock riva klosterkyrkan, som finländarna använde, för att främja sina egna ambitioner. I samband med reformationen konfiskerade kungen och hovet den katolska kyrkans egendomar.

Efter att kyrkan revs var finländarna utan ett eget gudstjänstrum i ytterligare trettio år. Även Gustav Vasas son, Johan III, favoriserade finländarna. Med hans hjälp fick de tillgång till S:t Gertruds gillestuga år 1561. Kungen själv bidrog till att göra om gillestugan till en kyrka. I ett brev från 1571 gav Johan III anvisningar på finska för att bygga ut gillestugan för den finska församlingen.

Finska kyrkan i Stockholm pryds av de finländska landskapens vapen. Vapnet för Egentliga Finland påminner oss om Johan III som tidigare härskade över Åbo slott. I sitt vapen fick Hertig Johan en del av en rustning och lansar som fungerar som flaggstänger för flaggor med gula kors på blå botten. Ursprungskällan till den svenska flaggan finns alltså i Åbo.

Utvecklingen av det finska skriftspråket

Finländarna i Stockholm var de första som fick tillgång till finskspråkiga böcker. De trycktes vid Amund Laurentsons boktryckeri. Där boktryckeriet en gång låg, på Själagårdsgatan 13, finns i dag ett

äldreboende som uppfördes på 1950-talet. En minnesskylt på väggen påminner om att det var där de första finska böckerna trycktes.

Detta boktryckeri var det enda i Sverige. Kung Gustav Vasa ville försäkra sig om att ingen tryckte publikationer som kunde kritisera kronan eller kungen. Här trycktes de första finskspråkiga böckerna: "ABC-kiria" 1543, "Rucouskiria" 1544 och "Se Wsi Testamenti", den första finskspråkiga utgåvan av Nya testamentet, 1548.

Edelfelts målning

I Finska församlingens kyrkoherdes arbetsrum finns en akvarell av Albert Edelfelt, donerad till församlingen. Den föreställer en scen från 1548 där Mikael Agricola, det finska skriftspråkets fader och reformator, överlämnar den första finskspråkiga utgåvan av Nya testamentet till kung Gustav Vasa. Till jubileumsåret har församlingen låtit tillverka en serie brickor med denna målning som motiv.

Ett exemplar av boken "Se Wsi Testamenti" finns än i dag i den finska församlingens ägo. Vissa påstår till och med att anteckningarna i marginalen är skrivna av självaste Mikael Agricola.

I nästa nummer av Himmeli får du läsa mer om historien av Finska kyrkan i Stockholm.

*Pekka Turunen, prost
Kyrkoherde i Finska församlingen i
Stockholm 1994–2004*

Ekumenian merkkivuosi 2025 *julistaa rauhaa*

Nikea, ekumenia ja rauha kuuluvat yhteen. Jo vuonna 325 tarvittiin yhteinen ekumeeninen kokous yhteisen linjan luomiseksi kristinuskolle. Syntyi Nikean uskontunnustus. Mitä tapahtuikaan 1925 Tukholmassa?

Tänä armon vuonna 2025 juhlitaan kristittyjen ykseyden eli ekumenian 100-vuotisjuhlaa ja Nikean uskontunnustuksen 1700-vuotisjuhlaa. Kun kaksi tällaista merkkipaalua kohtaa, kyseessä on ekumeeninen suurtapahtuma, jota ei voi sivuuttaa.

Rauhaa rikkonaiseen maailmaan
Vuonna 1925 Ruotsin kirkon arkkipiispa Nathan Söderblom kutsui kirkonjohtajia eri puolilta maailmaa koolle Tukholmaan. Tämä kokous oli lähtölaukaus nykyaikaiselle ekumeeniselle liikkeelle, josta tuli maailmanlaajuinen.

– Kuuluu yleissivistykseen tietää Tukholman kokouksesta, koska se oli todella suuri tapahtuma 1920-luvun Ruotsissa. Kirkollisesta ja ekumeenisesta näkökulmasta katsottuna kokouksen merkitys oli suuri, koska se tasoitti tietä eri kirkkokuntien yhteydelle koko maailmassa. Se johti sitten Kirkkojen maailmanneuvoston perustamiseen, Strängnäsin hiippakunnan emerituspiispa Jonas Jonson luonnehtii.

*”Kun sallimme
Jumalan Pyhän
Hengen näyttää
meille suuntaa,
meidän johdetaan
rauhan tielle”*

Jonson on kirjoittanut kirjan *Ekumeeniset pyhiinvaeltajat* Tukholman kokouksesta (Ekumeniska pilgrimer,

En liten bok om Stockholmsmötet 1925, Verbum 2025). Se kertoo myös kokouksen syntymisen taustat.

*”Kirkko on kutsuttu
toimimaan
yhdessä hyvien
voimien kanssa
vastakkainasettelua
ja sotaa vastaan”*

Kyseessä oli rauhankokous ensimmäisen maailmansodan runtemassa maailmassa. Tukholman kokousta pidettiin niin merkittävänä, että piispa Söderblom sai vuonna 1930 Nobelin rauhanpalkinnon.

– Sodan jälkeen kirkkojen suhteet olivat jäissä ja kärjistyneet. Kirkonjohtajat olivat tuskin puheväleissä. Tilanne muistuttaa nykyistä tilannetta Yhdysvalloissa, jossa republikaanien ja demokraattien on vaikea kohdata. Nathan Söderblom onnistui saattamaan heidät yhteen. Eri kirkkokuntien edustajat kohtasivat kasvokkain, neuvottelivat, aterioivat yhdessä ja viettivät jopa yhteistä ehtoollista. Aurinko paistoi ja tunnelma oli hyvä, Jonas Jonsson kertoo useita viikkoja kestäneestä kesäisestä tapahtumasta.

Paikalla oli yli 600 edustajaa eri puolilta maailmaa.

Majakka, josta loistaa kolminaisuususko

Historian tunneilta tuttu Nikean kirkolliskokous eli ensimmäinen ekumeeninen kirkolliskokous kokoontui vuonna 325 nykyisen Turkin alueella Nikean kaupungissa. Koollekutsujana oli itse keisari Kontantinus Suuri, jolle oli kerrottu areiolaisuudesta, suuria erimielisyyksiä kirkossa aiheuttaneesta liikkeestä. Areios-niminen pappi Alexandriasta opetti, ettei Jeesus ollut yhtä tärkeä kuin Jumala ja Pyhä Henki.

Kokous oli historian ensimmäinen yritys saavuttaa yksimielisyys kaikkia kristittyjä edustavassa kirkossa. Kokouksessa kiteytettiin kristillinen kolminaisuususkko ja Jumalan Pojan ihmiseksi tuleminen yhteiseksi uskontunnustukseksi. Areioksen oppi kumottiin.

Suomen Ekumeenisen Neuvoston hallitus kuvaa Nikean uskontunnustusta kolminaisuususkon majakaksi. Se ohjaa vuosisatojen jälkeenkin kristillisen uskon ytimeen. Nikean uskontunnustus edustaa ”kokonaisvaltaista käsitystä uskosta ja evankeliumista, jonka ajankohtaisuuden voimme nähdä.”

*”Aurinko paistoi ja
tunnelma oli hyvä”*

Aika Jumalan rauhalle

Ruotsin Kristittyjen Neuvosto ot sikoi ekumeenisen merkkivuoden teemaksi ”Aika Jumalan rauhalle” (Tid för Guds fred). Teema on tänä vuonna yhtä ajankohtainen kuin sata

vuotta sitten. Jumalan rauha on totta silloinkin, kun on rauhatonta ja soditaan.

”Kirkko on kutsuttu toimimaan yhdessä hyvien voimien kanssa vastakkainasettelua ja sotaa vastaan. Uskottava ja oikeudenmukainen rauha pitää sisällään monta ulottuvuutta: rauha ihmisten kesken, rauha maiden välillä, rauha uskonpuhtauksien ja uskontojen välillä, rauha luomakunnan ja Jumalan kanssa.”

Yhteinen helluntain vietto

Tänä vuonna helluntaita, seurakunnan syntymäjuhlaa, vietetään koko maailmanlaajuisessa kristikunnassa samaan aikaan 6.–9. kesäkuuta (usein ortodoksit viettävät pääsiäistä ja helluntaita eri aikaan kuin katoliset ja protestantit). Ruotsin kristittyjen neuvosto kannustaakin vuoden 2025 helluntaina ottamaan uusia askeleita yhteyden rakentamiseksi ja osallistua rauhan rakentamiseen siellä missä asumme.

”Kun sallimme Jumalan Pyhän Hengen näyttää meille suuntaa, meidät johdetaan rauhan tielle. Olkoon siis yhteinen helluntai 2025 *Aika Jumalan rauhalle*. Olkoon se aikaa rukoukselle, yhteydelle ja yllättäville kohtaamisille”, Ruotsin kristittyjen neuvosto kehottaa.

Kaj Aalto

Lähteet:

skr.org
evl.fi/ekumenia
ekumenia.fi

**Ruotsin
kirkko**

Äänestä kirkollisvaaleissa 8.-21. syyskuuta!

[svenskakyrkan.se/kyrkoval/
kirkollisvaalit](https://svenskakyrkan.se/kyrkoval/kirkollisvaalit)

**Kirkollisvaalit
2025**

Ekumeniska jubelåret 2025 *för frid och fred*

Nicea, ekumenik, frid och fred hör ihop. Redan år 325 behövdes ett ekumeniskt möte för att hitta en gemensam linje för kristenheten. Det var då den Nicenska trosbekännelsen föddes. Men vad hände år 1925 i Stockholm?

Nådens år 2025 firas ekumenikens jubileum då 100 år gått från Stockholmsmötet och den Nicenska trosbekännelsen är 1700 år. När två historiska ekumeniska milstolpar möts, är det något man inte kan gå förbi.

Fredsmöte i en sargad värld

Det var år 1925 som den svenske ärkebiskopen Nathan Söderblom bjöd kyrkoledare från hela världen att samlas i Stockholm. Detta möte var startskottet till den moderna världssvida ekumeniken.

”Det hör till allmänbildningen att känna till Stockholmsmötet, för det var en oerhört stor händelse i Sverige på 1920-talet. Och ur ett kyrkligt och ekumeniskt perspektiv har Stockholmsmötet haft stor betydelse eftersom det banade väg för fortsatt samverkan mellan olika kyrkor och samfund i världen. I förlängningen ledde det till bildandet av Kyrkornas världsråd”, säger biskop emeritus Jonas Jonson.

Jonas Jonson har skrivit boken *Ekumeniska pilgrimer, En liten bok om Stockholmsmötet 1925* (Verbum 2025). Där berättar han hur mötet kom till och var det inrebar. Det var ju ett fredsmöte i en värld sargad av Första världskriget. Stockholmsmötet ansågs vara så betydelsefullt att biskop Söderblom tilldelades Nobels fredspris år 1930.

”När vi tillåter Guds heliga Ande vägleda oss, leds vi på fredens vägar”

”Efter kriget var många kyrkors inbördes relationer frusna och polariserade. Kyrkoledarna kunde nästan inte tala med varandra. Det påminner om det vi idag ser i USA,

där republikaner och demokrater har svårt att mötas. Men Nathan Söderblom lyckades få ihop dem. Delegaterna möttes, överlade, delade måltider och firade till och med nattvard tillsammans. Solen sken och stämningen var god”, berättar Jonas Jonsson om mötet som pågick under flera veckor.

Det var över 600 delegater från hela världen som möttes då.

Fyren som lyser treenighetens ljus

Konciliet i Nicea år 325 var det första i sitt slag och ägde rum i staden Nicea, i nuvarande Turkiet. Sammankallande var självaste kejsaren Konstantin, som hade informerats om Areios lära, en lärostrid som skapade osämja bland kristna. Prästen Areios från Alexandria lärde att Jesus inte var lika viktig som Gud och Den helige Ande.

Mötet var det första mötet för att nå enhet mellan kristna från hela Romarriket. Det centrala var att man motsade Areios lära och fastslog en trosbekännelse som formulerade den kristna tron på en treenig Gud.

Finlands ekumeniska råd kallar den Nicenska trosbekännelsen en treenighetens fyr. Efter århundraden lyser den vägen till kristna trons kärna. Nicenska trosbekännelsen representerar ”en helhetssyn av tron och evangeliet, och vi kan se hur aktuell den är”.

Tid för Guds fred

Sveriges kristna råd (SKR) firar jubileumsåret 2025 med temat ”Tid för Guds fred”. Temat är lika aktuellt nu som för hundra år sedan. Guds fred är lika sann när krig och oroligheter härjar. ”Fredens Gud är verksam även när fred och frid saknas.”

”Kyrkan är kallad att tillsammans med alla goda krafter, motverka splittring, polarisering och krig. Trovärdig och rättvis fred innefattar många dimensioner: fred mellan människor, fred mellan länder, fred mellan trosriktningar och religioner,

fred med skapelsen och fred med Gud.”

Gemensam pingst

I år firas pingst, som är församlingens födelsefest, under samma helg i hela den världssvida kristenheten den 6–9 juni (ortodoxa kyrkor firar ofta pingst olika tider än katolska och protestantiska kyrkor).

Sveriges kristna råd utmanar kristna att ta nya steg för gemenskap och vara med att skapa fred på den plats där man bor.

”När vi tillåter Guds heliga Ande vägleda oss, leds vi på fredens vägar. Låt därför den gemensamma pingsthelgen 2025 bli en Tid för Guds fred. En tid för bön, gemenskap och överraskande möten”, skriver SKR på sin hemsida.

Kaj Aalto

Källor:

skr.org
evl.fi/ekumenia
ekumenia.fi

Jonas Jonsson,
författare och biskop
emeritus.

Foto: Lars Rindeskog

Monta näkökulmaa ekumeniaan

Mitä ekumenia sinulle merkitsee? Miten se toteutuu käytännössä? Ruotsinsuomalaiset eri kirkkoista vastaavat.

Foto: Privat

Rauha Navarro-Marttinen, katolinen, Tukholma

– Olen töissä sairaalasielunhoidossa ja täällä ekumenia tarkoittaa sitä, että puhallamme yhteen hiileen. En kysy ihmisiltä, mihin kirkkoon he kuuluvat, vaan kohtaan kaikki siinä tilanteessa sellaisena kuin he ovat. He saavat sanoa, mistä he haluavat puhua. Suurin osa työstäni on kuuntelemista. Täällä ekumenia toteutuu ruohonjuuritasolla.

– Jos sitten joku haluaa ehtoollista tai rippii, johdatan hänet oman seurakuntansa edustajan puolelle. Itse käyn katolisessa kirkossa, mutta minulla on luterilaisia ystäviä, enkä kaikkien ystäväni uskonnosta ole edes tietoinen.

Foto: Lundby församling

Jani Fleivik, evangelisluterilainen, Göteborg

– Ekumenia on kaikkien kristittyjen seurakuntien yhteyttä. Huolimatta suuristakin teologisista eroista meillä on olemassa yhteys, joka on tärkeämpi asia kuin eroavaisuudet. Uskontunnustukseen, joka lausutaan täällä ja ympäri maailmaa viikoittain, siihen koko kristillinen kirkko tunnustautuu.

– Olen töissä muusikkona Lundbyn seurakunnassa alueella, joka on erittäin monikulttuurinen. Jumalanpalveluksissa käy useiden kirkkokuntien edustajia. Se ei tule esiin niinkään siinä mitä me tehdään, vaan siinä millainen seurakunta meillä on. Ekumeniaa ei erityisesti

korosteta, mutta täällä on sellainen ilmapiiri, että ihmiset kokevat olonsa terve-tulleeksi. Se on minulle käytännön ekumeniaa.

Foto: Anne Simonsson

Sanna-Maija Ydrefors, ortodoksi, Luulaja

– Ekumenia merkitsee minulle kaikkia kunnioittavaa keskustelua ja myös eri näkemyksille tilaa antavaa keskustelua.

– Käytännössä se tarkoittaa, että kirkot voivat yhdessä ottaa kantaa yhteiskunnallisesti tärkeihin asioihin. Välttämättä ei tarvitse olla sama ääni, mutta harmoniassa keskenään siten, että se voisi myös tavalliseen seurakuntalaiseen tuoda rauhan mieltä ja suvaitsevaisuutta.

– Johdan Luulajassa pientä kuoroa, joka on luterilaisen seurakunnan järjestämä kuoro, joka laulaa seurakunnan tilaisuuksissa. Täällä ei ole ortodoksista seurakuntaa, mutta tämä on minun käytännön ekumeniaa.

Foto: Privat

Miika Kurkkio, helluntailainen, Luulaja

– Ensinnäkin ekumenia on raamatullista. Se merkitsee tietynlaista perheyhteyttä toisten uskovien kanssa. Se on Jeesuksen rukous, että he olisivat yhtä.

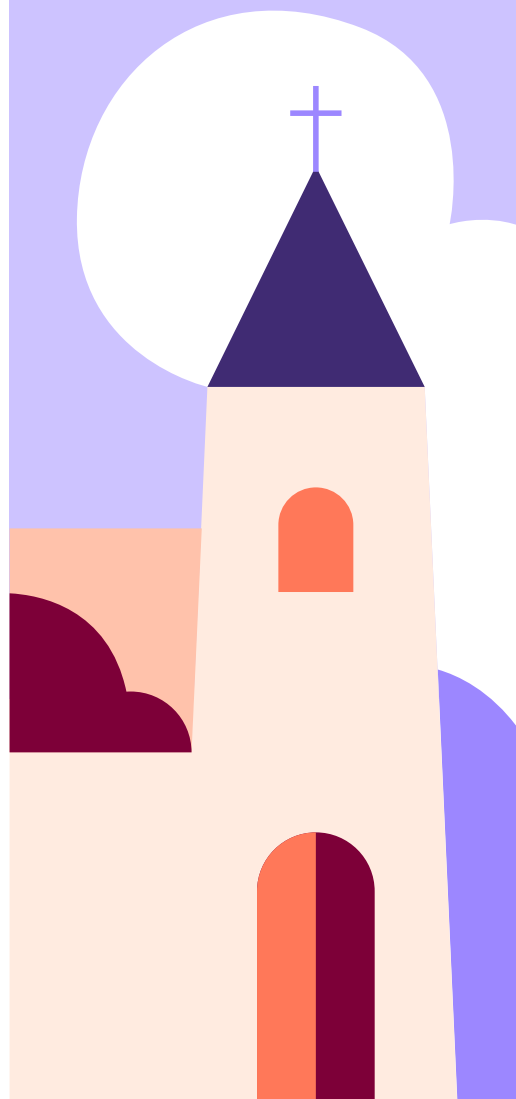
– Käytännössä ekumenia voi olla hienoja hankkeita yhdessä, jotka kasvavat isommiksi, kun yhdistetään voimavarat. Meillä Luulajassa on säännöllinen yhteistyö helluntaiseurakunnan ja Ruotsin kirkon suomalaistyön kanssa. On laulettu yhdessä kauneimpia joululauluja, järjestetty pääsiäislaulutilaisuuksia, konsertteja ja tammikuun ekumeenisella viikolla pidetään yhteinen jumalanpalvelus.

Mikä ekumenia?

Ekumenia tulee kreikan sanasta oikoumene, joka tarkoittaa asuttua maata, maailmaa ja maanpiiriä. Ekumenia on kaikkea sitä toimintaa, jonka tarkoituksena on edistää kirkkojen yhteyttä ja maailmanlaajan kirkon näkyvää ykseyttä.

Kirkko on yksi kolmiyh-teisen Jumalan kirkkona ja Kristuksen ruumiina, mutta se on ihmisten syntisyyden takia pirstoutunut ja hajaantunut. Ekumeeninen liike pyrkii Kristuksen tahdon mukaisesti (Joh. 17:21) kokoamaan yhteen hajaantuneet kirkot niin, että ne voisivat tuntea toisensa, rukoilla toistensa puolesta ja todistaa maailmalle yhdessä Kristuksesta.

Kirkon keskeisimmät ekumeeniset ongelmat liittyvät kasteen, ehtoollisen ja kirkollisen viran erilaisiin tulkintoihin sekä nykyisin myös eettisiin kysymyksiin.

Röster om ekumenik

Vad innebär ekumenik för dig? Hur sker det i praktiken? Sverigefinländare från olika kyrkor svarar.

Foto: Privat

Rauha Navarro Marttinen, katolik, Stockholm

– Jag arbetar inom sjukhuskyrkan. Ekumenik innebär här att vi har samma mål oavsett kyrkotillhörighet. Jag frågar inte människor om vilken kyrka de tillhör utan möter alla som de är. De får själva berätta vad de vill samtala om. Största delen av mitt jobb är att lyssna. Det här är ekumenik på gräsrotsnivå.

– Om någon vill bikta sig eller ta nattvard, hänvisar jag till hens egen församling. Självt går jag till katolska kyrkan, men jag har lutherska vänner och vänner som jag inte vet vilken religion de tillhör.

Foto: Anne Simonsson

Sanna-Maija Ydrefors, ortodox, Luleå

– Ekumenik betyder för mig samtal som respekterar alla och ger utrymme för olika åsikter. I praktiken betyder det att kyrkor tar ställning till viktiga samhällsfrågor. Det är inte nödvändigt att det är exakt samma röst men rösterna är ändå i harmoni på ett sådant sätt att det också frambringar frid och tolerans till vanliga församlingsmedlemmar.

– Jag är körledare i Luleå för en liten kör som församlingen i Svenska kyrkan har startat. Kören sjunger på gudstjänster och andra sammankomster. Det finns ingen ortodox församling här, men detta är mitt sätt att utöva ekumenik i praktiken.

Foto: Lundby församling

Jani Fleivik, evangelisk-luthersk, Göteborg

– Ekumenik är gemenskap mellan alla kristna församlingar. Trots stora teologiska skillnader finns det kristen enhet, som är viktigare än det som skiljer oss. Trosbekännelsen vi läser och som läses runt om i världen är det som binder samman hela kristenheten.

– Jag jobbar som musiker i Lundby församling på ett område som är mycket mångkulturellt. Våra gudstjänster besöks av folk från olika kyrkor och samfund. Ekumeniken framhålls inte i det som vi gör utan i vilken sorts församling vi är. Utan att lyfta fram ekumeniken har vi en atmosfär som gör att människor känner sig välkomna. För mig är detta ekumenik i praktisk handling.

Foto: Privat

Miika Kurkkio, pingstvän, Luleå

– För det första så är ekumenik bibliskt. Det är familjetillhörighet med andra troende. Det var Jesus bön att de skulle vara ett.

– I praktiken kan ekumenik vara fina gemensamma satsningar som blir större när man slår ihop resurserna. I Luleå har vi i pingstkyrkans finska grupp regelbundet samarbete med Svenska kyrkans finskspråkiga verksamhet. Vi har tillsammans sjungit de vackraste julsångerna, ordnat allsångskvällar till påsk, ordnat konserter och under ekumeniska veckan i januari brukar vi ha en gemensam gudstjänst.

Mitä haluat lukea Himmelistä?

Mikä on sinulle tärkeää? Haluamme pohtia kanssasi elämän suuria kysymyksiä. Voit lukea juttuja kristillisen kirkon elämästä ruotsinsuomalaisten näkökulmasta.

Mikä on sinun juttutoiveesi? Kerro se meille. Skannaa QR-koodi ja lähetä meille sähköpostia osoitteeseen kyrkokansliet.nationellaminoriteter@svenskakyrkan.se

Vad vill du läsa i Himmeli?

Vad är viktigt för dig? Tillsammans med dig vill vi reflektera över livets stora frågor. I Himmeli finns artiklar om kyrkolivet i Svenska kyrkan, med särskilt fokus på frågor som rör sverigefinländare.

Vad vill du läsa om i Himmeli? Berätta för oss. Skanna QR-koden och skicka oss ett mejl till kyrkokansliet.nationellaminoriteter@svenskakyrkan.se

Ojenna kätesi auttamaan

Kuva: Henrik Berglund/ikon

Joka päivä ihmisten elämä murskautuu sodissa ja katastrofeissa. Tilanne on kriittinen. Katastrofin keskellä auttajat – rohkeina lähimmäisinä – pelastavat ihmishenkiä ja tuovat toivoa. Lahjasi auttaa!

Swishaa lahjasi
900 1223

Åtta sekunder räddar världen

”Så ändras världen, Esko, pojken min.” På sistone har jag märkt att jag använt detta 159 år gamla ordspråk av Aleksis Kivi i många olika sammanhang. I dag känns det som att världen förändras i en takt som är både snabb och oförutsägbar. Det kan kännas skrämmande för en liten människa. Maktpolitikens kontinentalplattor rör sig. Människor kategoriseras som onda eller goda. Många får se sitt människovärde trampas på.

Jaana Hallamaa, professor i socialetik, har sagt att kärnan i det onda är att utplåna, förstöra, tillintetgöra, trivialisera och slå ner. Det onda är ofta snabbt, det bara smyger sig in, medan det goda behöver tid. Goda saker, som att bygga, förnya, förstärka och stödja, kräver påhittighet och ansträngning. Godhet kräver tid.

Vad skulle jag som en liten människa kunna göra? Och hur är det med dem som faktiskt har makt?

Den svenska lyckoprofessorn **Micael Dahlen** menar att åtta sekunder kan räcka för att göra världen bättre. På åtta sekunder hinner vi sätta oss in i någon annans tankar, känslor och mående och förstå varför någon annan gjorde eller sa något, vad hen faktiskt sa och vilka konsekvenser våra egna ord kan få för andra. På så sätt skulle världen kunna räddas.

Vi är rädda för det okända och för olikhet, och vi håller fast vid våra rotade föreställningar. Vi vill gärna att alla ska tänka som vi. Men om vi vågar möta, lyssna på och förstå någon som tänker annorlunda kan det kanske leda till något gott och konstruktivt. Världen skulle tacka oss.

Världen behöver mångfald. Det var nog Guds avsikt att varje växt, djur och människa skulle vara unik – olika, men inte ojämlika.

Hur skulle världen se ut om vi inte genast reagerade genom att öppna munnen eller genom att skrika på sociala medier. Åtta sekunder är förresten längre än man tror. På den tiden hinner man äta en korvfralla.

Den estniska operasångaren **Georg Ots** sjöng en gång i tiden i en finsk melodi med slaviska influenser: ”Sångerna ändras när åren går, tiden tar ut sin rätt. Förändras människan och i så fall hur? Morgondagen kan vi förlora, men den som vågar tro kan vinna och hitta en ny människa. Kanske ligger det bästa ännu framför oss? Det är den hoppfulla dröm jag bär.”

Det bästa ligger framför oss!

Manne Mali

Ystävyyttä

Muistan erään viisivuotiaan tytön, jonka tapasin kerran ennen tämän pikkusiskon ristiäisiä. Tyttö oli tullut ajoissa kirkkoon. Vanhemmat olivat menneet vaihtamaan vaatteita, ja olin tytön kanssa kahden kirkkosalissa.

Juttelimme pitkään kaikesta mahdollisesta, kunnes vanhemmat tulivat takaisin sylissään tytön pikkusisko. Ristiäisistä hiukan stressaantuneina he kysyivät: ”Eihän hän ole ollut hankala?” Nauroin ja sanoin: ”Ei ollenkaan. Meillä oli oikein mukavaa.”

Tyttö keskeytti minut ja sanoi vanhemmilleen: ”Me olemme nyt kavereita!” Hän katsoi vuoroin minua, vuoroin vanhempiaan. Äidin ilme oli epäileväinen, ja hän sanoi: ”Ei kai kavereiden hankkiminen ihan noin nopeasti käy?!”

Tyttö intti vastaan, ja minä sanoin, että olen mielelläni tytön ystävä.

Ajattelen, että henkilö, jota en tunne, on tuleva ystäväni. Haluan sitä, mutta jaksamiseni ei aina riitä pitämään kiinni hyvästä aikeestani. Mielessäni ovat kuitenkin Jeesuksen sanat: ”Se, joka ei ole meitä vastaan, on meidän puolellamme.” (Markus 9:40 UT2020 mukaan)

Tässä Jeesus ei puhu ystävydestä, vaan heistä, jotka puhuvat Jumalan sanan ja sen voiman puolesta. Mutta eikö ystävyys voima ole suurempi kuin mikään muu voima? Pidänhän Jumalaa ystäväniä.

Haluan muistuttaa itseäni useammin tuosta viisivuotiaasta työstä, hänestä, joka piti minua heti ystävänsä. Jeesuksen sanojen valossa hän on sellainen, joka todella on meidän puolellamme. Hän haluaa kuulua porukkaan ja olla ystävä.

Jos katsomme ympärillemme, vain harva vastustaa sanomaa Jeesuksesta. Joskus sitä on vain vaikea uskoa, siis uskoa sitä, että on helppoa vain uskoa. Mietin jälleen tuota tyttöä ja ajattelen: ”Me olemme nyt kavereita, Jumala!”

Jonatan Edlund

Bli en vän

Jag kommer ihåg en femårig flicka som jag träffade innan ett dop. Hennes lillasyster skulle döpas och flickan hade kommit tidigt till kyrkan. Föräldrarna hade gått till ett ombytesrum och jag var ensam med henne i kyrksalen.

Efter en lång pratstund om allt möjligt kom föräldrarna tillbaka med systemen i famnen. Lite lätt inför-dop-stressade sa dom ”hon har väl inte varit besvärlig?”. Jag skrattade med dem och sa ”inte alls. Det har varit härligt.”

Flickan avbröt mig och sa till föräldrarna ”nu är vi kompisar!”. Hon tittade ömsom på mig, ömsom på dem. Mammans ansiktsuttryck var tvekande, hon sa ”så fort går det väl inte att bli vänner?!”.

Flickan insisterade, och jag sa att jag gärna vill vara vän med henne.

Jag brukar tänka så att den som jag inte känner är en framtida vän. Jag vill att det ska vara så, men orken att hålla min goda föresats räcker inte alltid till. I mitt huvud finns dock Jesus ord: ”Den som inte är mot oss, han är för oss.” (Markus 9:40)

Här talar Jesus inte om vänskap, utan om dem som verkar för Guds ord och dess kraft. Men är inte vänskapens kraft starkare än någon annan kraft? Jag räknar ju Gud som en vän.

Jag vill påminna mig oftare om den femåriga flickan, hon som direkt räknade mig som vän. Med Jesus ord i huvudet är hon en som verkligen är för oss. Hon vill tillhöra en grupp och vara en vän.

Ser vi oss omkring är det få som är mot budskapet om Jesus. Ibland är det bara svårt att tro, det vill säga tro att det är så lätt att faktiskt bara tro. Jag tänker på flickan igen och tänker ”nu är vi kompisar, Gud!”.

Jonatan Edlund